

Comité Kisaro vzw

www.kisaro.be

Jaarverslag 2024

Algemene vergadering 19 maart 2025

JAARVERSLAG 2024

COMITE KISARO vzw
Emiel Vandorenlaan 27
3600 Genk

ACTIVITEITENVERSLAG 2024

1. ORGANISATIE

1.1. Contactgegevens en raad van bestuur

Comité Kisaro, Emiel vandorenlaan, 27, 3600 Genk,
mailadres: swartenbroekxg@gmail.com
telefoon: 0476/699005
website: www.kisaro.be

De raad van bestuur bestaat uit:

Voorzitter (coördinatie): Swartenbroekx Geert, Emiel Vandorenlaan 27, Genk
Secretaris: Swartenbroekx Geert, Emiel Van Dorenlaan 27, 3600 Genk
Adjunct-secretaris: Willems Guy, Bresserstraat 29 bus 11, 3600 Genk
Penningmeester: Willems Marinette, Heiweier 21, 3600 Genk
Coördinator Kisaro-Genk en archivaris: Ackermans Paul, Dijkskensdal 23, 3600 Genk
Mede-coördinator Rwanda: Moerman Gerard, Langemunt 29 bus 1, 9850 Deinze
Zo werd het ook vastgelegd in het Belgisch Staatsblad (23 juni 2023).
Erevoorzitter: Gabriels Jef, Winterslagstraat 1, 3600 Genk is toegevoegd lid.

1.2. Voorstelling en doelstellingen

Het comité werd in 1972 opgericht onder de naam Comité Byumba, ter ondersteuning van een project in Kisaro, dat destijds nog ressorteerde onder de gemeente Byumba. Dit Rwandees project, momenteel bekend onder de naam ong CPPA (Centre de Perfectionnement et de Promotion Agricole de Kisaro), is een centrum voor landbouwontwikkeling in de brede zin. Het comité Kisaro tracht dit project te voorzien van zowel financiële als materiële middelen. Het comité nam de rechtsvorm aan van een vzw, namelijk de vzw Comité Kisaro.

De vzw Comité Kisaro (voorheen Comité Byumba-Kisaro) heeft een dubbel doel:

1. De medemens in de ontwikkelingslanden helpen: daarvoor werken we samen met de ngo CPPA in Rwanda. Deze samenwerking krijgt concreet gestalte in:

1.1. Het adviseren van het lokaal management in Kisaro en het overmaken van geld aan de CPPA waarmee men investeringen kan doen in de sociale sector;

1.2. Het bekostigen van de aankoop ter plaatse en zo nodig het verzenden van een aantal goederen om ter plaatse de landbouw, de varkensteelt, de ateliers en de bouwactiviteiten te ondersteunen;

2. De lokale bevolking in België informeren en sensibiliseren rond ontwikkelingssamenwerking, door middel van een tijdschrift, informatievergaderingen, een website en een Rwandadag.

De materialen en de middelen waren oorspronkelijk vooral bestemd om het landbouwproject tot ontplooiing te laten komen, teneinde te voorzien in de voedingsnoden van de plaatselijke bevolking in en rond Kisaro. Deze landbouwactiviteiten zijn intussen grotendeels zelfvoorzienend geworden en er is momenteel enkel nog een kleine materiële ondersteuning.

1.3. Evolutie

Tijdens de laatste levensjaren van de grondlegger van het CPPA (Jules Wieme, broeder Cyriel), en zeker na zijn overlijden in januari 2015, vond er onder impuls van Gerard Moerman, onze huidige mede-coördinator Kisaro-Genk, een herstructurering plaats. De strak centraal geleide organisatie evolueerde naar een organisatie op basis van teamwerking met een managementteam, verslaggeving, opvolging enz.

Gerard Moerman zorgde ook voor een programma om een aantal maatschappelijke noden in de omgeving te lenigen, op basis van de 'erfenis van broeder Cyriel'. Het is vooral hiernaar dat de middelen de laatste jaren gingen.

Zo werden de voorbije tien jaar bijvoorbeeld tal van werken uitgevoerd waarvoor de vzw Comité Kisaro aanvullende subsidies zocht en vond bij de provincie Limburg (en eveneens bij de provincie West-Vlaanderen via de vzw VRV Umubano), Wereldmissiehulp, Stelimo, Rotaryclub Genk-Noord, de gemeentebesturen van Genk, Deinze, Anzegem, de Stichting Wilde Ganzen, de Vierde Pijler van 11.11.11 en andere. Deze subsidies zorgden voor een multiplicatie van de middelen van het Comité Kisaro, die voortspruiten uit activiteiten maar vooral uit giften van sympathisanten en sympathiserende verenigingen; sinds 2011 werd op deze manier voor ongeveer een half miljoen euro geïnvesteerd, in o.a.

-de bouw van regenwaterputten bij de hoevetjes;

-de bouw van gezondheidsposten en gemeenschapsruimten;

-de renovatie van talrijke schoolgebouwen in Kisaro en haar wijken;

-de constructie van schoolmeubilair en kruiwagens in de ateliers van het Centrum;

- de bouw van een droogschuur in het Centrum;
- de bouw van lodge en meetingcenter.

Om een en ander goed te kunnen opvolgen werkt de coördinator (onbezoldigd) een aantal maanden per jaar in Kisaro. Gerard Moerman is intussen boven de tachtig en werd opgevolgd door Paul Ackermans. Er komt meer verantwoordelijkheid liggen bij de plaatselijke (Rwandese) mensen. Een aantal taken, vnl. voor een goede coördinatie tussen Kisaro en Genk, worden - onbezoldigd - waargenomen door Paul Ackermans, bestuurslid van de vzw, tussen 1988 en 1990 werkzaam in Kisaro, en sinds enkele jaren gepensioneerd als tooldesigner. Hij heeft ook Gerard Moerman opgevolgd als bestuurslid van de Rwandese ngo CPPA Kisaro.

Het is de bedoeling om de kernactiviteiten van het CPPA en zeker de landbouw zonder externe ondersteuning te laten functioneren. Daartoe zijn intussen structuren opgezet. Er wordt een analytische boekhouding ingevoerd en een strategisch meerjarenplan is uitgetekend. Een van de actiepunten is bijvoorbeeld zoveel mogelijk nodige goederen in Rwanda zelf aan te kopen.

De financiële ondersteuning vanuit België dient dan vooral om de lokale gemeenschap op te tillen naar een nieuwe toekomst (gezondheid, onderwijs, samenlevingsopbouw) en ook om acties te ondernemen ter bestrijding van de armoede, die in de dagelijkse beleving wel degelijk aanwezig is.

2. NOORDWERKING

2.1. Algemeen

Het comité werd in de jaren zeventig opgericht, nam op 4 mei 1991 de vorm aan van een vzw, heeft verdienstelijk werk verricht en was zeker tijdens de oorlog in Rwanda (1990-1994) van grote betekenis voor de mensen in en rond Kisaro.

Toen Jules Wieme, die tot zijn laatste levensjaar in Rwanda werkte, in 2015 op 92-jarige leeftijd overleed, zochten de oorspronkelijke initiatiefnemers nieuwe en (iets) jongere mensen om de werking voort te zetten.

Het comité in 2016. Meerdere van de toenmalige leden zijn intussen overleden of namen ontslag.

Vooraf sinds 2016 werd het comité gereorganiseerd: de statuten werden aangepast, de boekhouding gedigitaliseerd, de bankrekeningen herschikt, de belastingaangifte in orde gebracht, de verslaggeving geregeld, het secretariaat overgedragen enz. De vzw ontving een erkenning om fiscale attesten af te leveren voor giften, en ook de website werd vernieuwd.

Het comité neemt intussen deel aan de activiteiten van de Noord-Zuidwerking van de stad Genk (o.a. de boekenverkoop tvv 11.11.11), van het Limburgs Platform Ontwikkelingssamenwerking, van de Stichting Wilde Ganzen en van het 4de Pijlersteunpunt als lid van het 4de Pijlerpanel.

2.2. De werking in 2024

De raden van bestuur vonden plaats op 13 maart (waarbij ook een algemene vergadering), 19 juni, 11 september en 11 december.

Andere tussentijdse activiteiten:

- Gerard naar Kisaro (12 januari - midden maart)
- Opmaak verslag middelengebruik van Zuiderlicht (Gerard, Geert)
- Bestuursvergadering 15 januari (Paul, Guy, Marinette, Geert en Gerard even telefonisch)
 - o stilaan een stop met leveren inseminatiemateriaal
 - o actie voorbereiden rond kansarmoede
 - o financieel
- Aanmaak fiscale attesten (Marinette, Koen)
- Overlegmomenten Gerard en Paul : 26/12 - 30/01 - 23/02
- Meeting Wilde Ganzen 26/02 (Gerard, Paul, Evariste, Wilde Ganzen)
- Bestellingen/aankopen : achterbanden tractor, draagarm tractor, achterbanden aanhangwagens en reservestukken, kruiwagenwielen, dichtingen voor de handpomp. (Paul)
- contacten met SJIB ivm inleefreis (Paul, Guy)
- 11/03 : uitleg aan studenten Hasp-O St.-Truiden (Paul, Geert)
- 26/03: zoommeeting Paul, Gerard, Evariste
- 9/04 : werkgroep Rwandadag: José, Marleen, Martha, Annie, Geert, Néna
- 22/04: overleg leerkrachten Bokrijk over inleefreis: Paul en Geert
- 30/04: zoommeeting Paul, Gerard, Evariste
- 16/05: overhandiging cheque van Bokrijk (Internest): Paul en Geert
- 16/05: info-avond ouders inleefreis: Paul en Geert
- 29/05: overleg Paul en Geert: praktische afspraken, bestellingen, container, enz...
- 01/06: indiening belastingaangiften van de vzw voor het jaar 2024: Marinette
- gedurende de voorbije tijd: bestellingen, aankopen: 8 dosissen varkenssperma, koffers voor materiaal daar te krijgen, onderdelen voor de tractor en wisselstukken voor machines, verzendingen, enz.. : Paul

- Paul in Kisaro tot 25 juli
- 29/06-10/07 : inleefreis 8 studenten Bokrijk en 3 leerkrachten, organisatie Paul Ackermans
- 05/07 : inhuldiging Lodge in Kisaro in aanwezigheid van de ambassadeur
- 13/08 : vergadering stand van zaken divers : Geert en Paul
- 13/08 : vergadering tombola-organisatie : José en Geert
- 20/08 : werkgroep Rwandadag : José, Marleen, Annie, Martha, Geert
- 20/08-27/08 : aanmaak tijdschrift Kisaro en naar de drukker; verzending 3 september
- 28/08 : Noord-Zuidraad Genk, met een etentje als dank: de leden Jose, Stefan, Geert
- 29/08 : afwerken subsidiedossier KO blok 1 Murama, West-Vlaanderen: Gerard en Paul
- 08/09 : dag van de vrijwilliger stad Genk, voor de ingeschrevenen
- 10/09 : bezoek bank, mogelijkheden met de middelen: Marinette
- 10/09 : verslag provincie West-Vlaanderen voor Muyanza blok 1B geschreven om saldo te ontvangen: Gerard
- 10/09 : verslag gemaakt voor gemeente Anzegem, subsidie 1000 euro voor lessenaars + nieuwe aanvraag : Gerard
- 10/09 : bestuursvergadering Umubano, onze link met West-Vlaanderen. Paul zal opvolgen vanuit Genk. Blijvende aandacht voor verbinding met Kisaro.
- 11/09 : overleg Paul, Geert
- 25/09: online overleg (Paul, Gerard, Evariste)
- 28/09: klaarmaken voor de brunch (bestuur)
- 29/09: Rwandadag - brunch (comité, vrijwilligers, studenten, leerkrachten school)
- 08/10: Traktatie aan de vrijwilligers van de brunch + evaluatie
- 16/10: Algemene Vergadering Noord-Zuidraad met uitkering subsidie (Stefan, José, Geert)
- 17/10: Klein bestuur ikv afspraken allerlei
- 22/10: vertrek naar Kisaro (Paul, Guy)

- 23/10-30/10: helpen bussen voor 11-11-11 in Genk (enkele comitésleden)
- 29/10: online overleg (Paul, Gerard, Evariste)
- 31/10: opening tweedehandsboekenverkoop voor 11-11-11 (Geert)
- 02/11-11/11: tweedehandsboekenverkoop, hulp (José, Stefan, Jef, Geert)
- 26/11: online overleg (Paul, Gerard, Evariste)

We nemen steeds deel aan de vergaderingen en activiteiten van de Noord-Zuidraad van de stad Genk.

De Rwandadag – brunch was een groot succes op zondag 29 september met 210 aanwezigen.

Het tijdschrift werd verzendklaar gemaakt en verzonden in maart, juni, september en december.

Het werk gebeurt door vrijwilligers zonder enige vergoeding. Er is een verzekering afgesloten voor hun activiteiten.

2.3. Fondsenwerving/werking/uitgaven

	REKENING 2021	BUDGET 2022	REKENING 2023	BUDGET 2023	REKENING 2023	BUDGET 2024	REKENING 2024	BUDGET 2025
SALDO 31/12/N1	€ 224 986,39	172.781,92	172.781,92	176197,63	176197,63	179521,00	179521,00	178.240,00 €
ONTVANGSTEN								
GIFTEN	€ 45 872,00	€ 50.000,00	53.000,67	50.000,00 €	51.401,84 €	50.000,00 €	45.254,03	40.000,00 €
ACTIES	€ 500,00	€ 500,00	3.900,00	3.000,00 €	5.586,77 €	4.000,00 €	6.696,71	6.000,00 €
SUBSIDIËN/STEUN	€ 19 980,00	€ 17.000,00	17.857,63	17.000,00 €	14.649,00 €	15.000,00 €	16.788,00	15.000,00 €
UITZONDERLIJKE	€ 0,00		4.000,00	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00	0,00 €
VERKOOP BOEK	€ 485,00	€ 1.000,00	1.482,00	450,00 €	138,00 €	100,00 €	68,00	50,00 €
RWANDADAG	€ 5 105,85	€ 6.000,00	8.887,05	7.000,00 €	6.511,80 €	6.000,00 €	6.074,96	6.000,00 €
INTRESTEN BANK	€ 0,00		0	0,00 €	0,00 €	2.000,00 €	2.310,00	2.000,00 €
TOTALE ONTVANG	€71 942,85	€ 74.500,00	89.127,35	77.450,00 €	78.287,41 €	77.100,00 €	77.191,70	69.050,00 €
BEGINSALDO + O	€ 296 929,24	€ 247.281,92	€ 261.909,27	253.647,63 €	254.485,04 €	256.621,00 €	256.712,70	247.290,00 €
UITGAVEN								
AANKOOP + VERZ	€ 17 279,16	€ 10.000,00	€ 36.896,18	10.000,00 €	24.805,69 €	10.000,00 €	62.201,09	10.000,00 €
DRUKWERK/POST	€ 2 855,44	€ 3.500,00	3.642,60	4.000,00 €	2.583,41 €	4.000,00 €	3.013,16	4.000,00 €
KOSTEN BOEK	€ 0,00	€ 2.000,00	0	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00	0,00 €
RWANDADAG	€1 791,17	€ 5.000,00	3.508,37	4.000,00 €	3.271,10 €	4.000,00 €	2.890,76	3.000,00 €
BANKKOSTEN	€ 189,25	€ 200,00	129,2	200,00 €	189,60 €	200,00 €	133,18	200,00 €
WERKING/ALLER	€ 2 639,09	€ 3.000,00	3.849,17	4.000,00 €	4.114,24 €	4.000,00 €	5.234,51	5.000,00 €
SPECIEN KISARO	€ 40 000,00	€ 50.000,00	23.159,21	50.000,00 €	40.000,00 €	50.000,00 €	5.000,00	45.000,00 €
BIJZ. UITGAVEN	€ 0,00		14.566,91	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00	0,00 €
TOTAAL UITGAVE	€ 64 754,11	€ 73.700,00	85.711,64	72.200,00 €	74.964,04 €	72.200,00 €	78.472,70	67.200,00 €
SALDO EIG.DJ.				5.250,00 €	3.323,37 €	4.900,00 €	-1.281,00	1.850,00 €
SALDO	€ 232 175,13	€173 581,92	€ 176.197,63	181.447,63 €	179.521,00 €	184.421,00 €	178.240,00	180.090,00 €

Subsidies :

Ontvangen en opbrengsten acties :

- **26 maart: 2.500 euro van Stelimo**
- **21 mei: 3.500 euro van SJIB Bokrijk**
- **11 juni: 2.000 euro van Zuiderlicht**
- **18 juni: 3.134,21 euro van Hasp-O SZZ Sint-Truiden**
- **4 juli: 1.000 euro van Vierde Pijlers**
- **23 september: 11.000 euro provinciebestuur Limburg**
- **2 oktober: 1.324 en 964 euro (project en werking) stad Genk**
- **17 december: 2.000 euro van Zuiderlicht**
- **31 december : gift van 808,03 euro van vzw Brussel-Noord-Oost, werkgroep Woluwedal**

Afgeronde dossiers:

Muyanza, blok 1B	Prov West-VI	€ 13.931	Aangevraagd 09/23, goedgekeurd: voorschot 9.977, saldo 3.954, verantwoording ingediend. (comité 2x2071€)
Lodge&Visitor Center	Wilde Ganzen	€ 5.314	Aanvraag 15/15/2024. Goedgekeurd. Bijdrage comité en SJIB €10.628. Geopend in juli. Verantwoordingsdossier ingediend door Safari. Afgerond.
Project- en werkingssubsidie	Stad Genk	€1.324 + €964	Uitbetaald

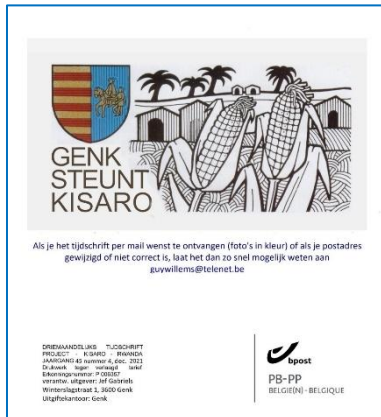
Lopende dossiers:

Murama, kleuters 1	Provincie Limburg	€ 12.500	Aanvraag 23/03/2024, € 15.697, 11.000 euro toegekend, in uitvoering
Murama kleuters 2	Provincie West-Vl.	Ca. € 16.000	Aangevraagd en ontvangstmelding. Beslissing wellicht maart 2025.

Toekomstige dossiers:

Kerk Mutandi	Stelimo e.a. (4x €2.500)	€ 10.000 + 4.000 comité	Eerste schijf toegekend en uitbetaald. Werken in uitvoering met prefinanciering comité. Tweede schijf in maart 2025. Gelet op talrijke sponsors volstaan twee schijven.
Rubona kleuters 1	Provincie Limburg	Kostprijs ca. € 17.000	In voorbereiding, kostprijs ca 17.000 €, aanvraag april 2025
Rubona kleuters 2	Provincie West-Vlaand	Kostprijs ca. € 17.000	In voorbereiding, kostprijs ca 17.000 €, aanvraag augustus 2025

2.4. Educatie en sensibilisering

Het tijdschrift voor de leden (telkens 20 blz.) verscheen viermaal in 2024. Het werd opgemaakt, gedrukt en gebracht of verzonden naar 795 papieren en 400 digitale abonnees.

Wekelijks verschijnt er in de plaatselijke editie van 'Kerk en Leven' een kort item.

2.5. De Rwandadag

AFREKENING BRUNCH			
ONTVANGSTEN			
	INSCHRIJVINGEN	€ 4.720,00	
	VERKOOP STUKKEN	€ 915,00	
	VERKOOP JETONS	€ 445,00	
	OVERKOOP	€ 19,96	
	SPONSORING	€ 1.087,50	
	TOTAAL		€ 7.187,46
UITGAVEN			
	AANKOPEN	€ 2.890,76	€ 2.890,76
RESULTAAT			€ 4.296,70

De Rwandadag met onze brunch was een groot succes. Ruim 210 aanwezigen genoten van een rijkelijk buffet. De reacties waren eenduidig: gezellig-lekker-fijn georganiseerd.

Vele mensen aan mooi versierde tafels...

Gerard Moerman gaf een zeer boeiende uiteenzetting van de werken die er in Kisaro gebeuren, ondersteund door schitterende foto's van Paul Ackermans. Een 35-tal vrijwilligers leidde alles in goede banen.

2.6. De vooruitzichten voor de werking in het Noorden in 2025

Opmerkelijk is de evolutie in het beleid. Geleidelijk gaan de beslissingsbevoegdheden voor het project in Kisaro volledig over in Rwandese handen. In functie daarvan wijzigde de opdracht van de coördinator wiens functie het is de banden te leggen tussen de vzw Comité Kisaro in België en de ngo CPPA Kisaro in Rwanda. Deze **coördinatorrol** is in handen van Paul Ackermans.

De gebruikelijke **vergaderingen** (jaarlijkse algemene vergadering, driemaandelijkse raad van bestuur, werk- en overlegvergaderingen) lopen gewoon door.

In 2025 zal het **tijdschrift** viermaal verschijnen. Het totaal aantal abonnees blijft stabiel. In totaal ontvangen 795 families het tijdschrift met de post en een vierhonderdtal per email. Het eerste nummer, van maart, zal volledig gaan over broeder Cyriel, die nu 10 jaar geleden overleed.

De wekelijkse **publicatie** in Kerk en Leven wordt voortgezet en ook via de lokale media willen we de samenleving op de hoogte houden van onze activiteiten.

Begin juli zullen opnieuw 10 studenten van SJIB Bokrijk, de school die met ons samenwerkt, Kisaro bezoeken met 3 leerkrachten erbij. Paul Ackermans zal daar ook aanwezig zijn.

Vooraf, tijdens en na deze reis is informatie zeer belangrijk, naar de school toe, maar ook naar al onze mensen die ons steunen.

3. ZUIDWERKING

3.1. Ontstaan en ontwikkeling van het project

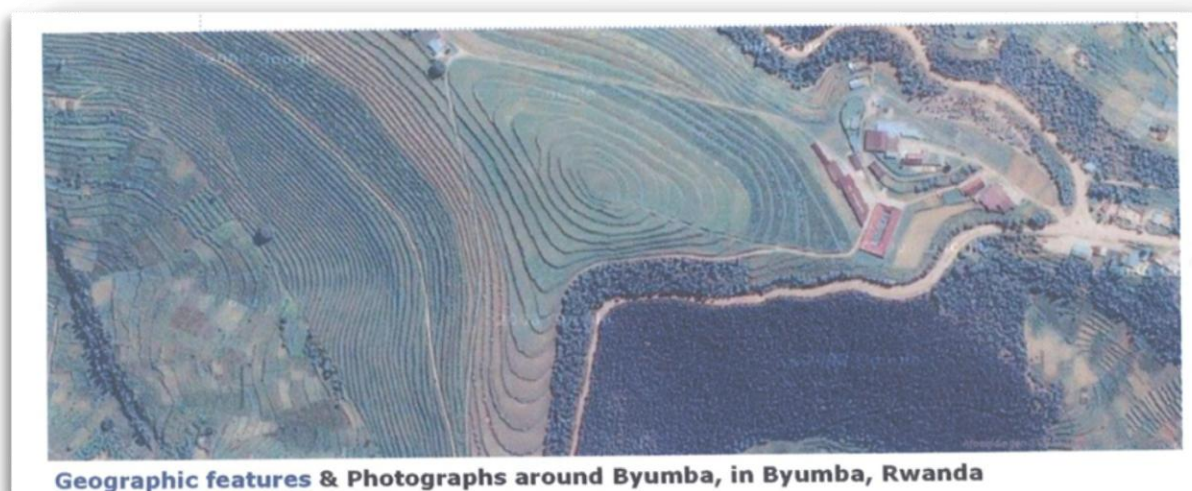
In 1972 begon Jules Wieme (broeder Cyriel) in Kisaro (Rwanda) met een landbouwopleiding voor een veertigtal jongens op enkele hectaren heuvelachtige grond, ter beschikking gesteld door het ministerie. Die opleiding was gebaseerd op het radicaal terrasserende, een methode waarbij intense handenarbeid na enige tijd een behoorlijke bestaanszekerheid en zelfredzaamheid bood aan hen die er de inspanning voor opbrachten. Honderden gezinnen (en duizenden mensen) vonden op deze manier in de loop van de voorbije vijftig jaar werk en inkomen. Dat was niet alleen het geval in de landbouw: ook de georganiseerde verkoop van een deel van de productie leverde werk en inkomen. Het terrasserende ging uiteraard niet ongemerkt voorbij en de methode werd overgenomen door heel veel mensen in de buurt en op andere plaatsen in Rwanda.

Momenteel ziet men rondom Kisaro terrassen zover het oog reikt. De gevolgen voor de omgeving zijn verstrekkend. Niet alleen de dalen (waar vaak thee verbouwd wordt) maar ook de heuvels worden vruchtbaar zolang de erosie vermeden kan worden.

Op deze foto uit de jaren zeventig is te zien hoe het onderste deel van de heuvel reeds radicaal geterrasseerd, maar de top nog niet.

Uiteraard zijn er ook andere activiteiten die in de loop van die meer dan veertig jaar ontwikkeld werden, telkens vanuit een radicale keuze voor de armste. Er werden bijvoorbeeld in die periode meerdere kleuter- en lagere scholen opgericht. Nadat de eerste school gebouwd en in bedrijf was, werd ze overgenomen en ingeschakeld in het

Geographic features & Photographs around Byumba, in Byumba, Rwanda

reguliere Rwandese onderwijs, maar kort daarna startte men vanuit het Centrum een nieuwe kleuter- en lagere school in een ander en armer gebied in de omgeving. Ook werden huisjes gebouwd voor ongehuwde moeders en was er gedurende lange tijd een zaterdagse soepbedeling. Ateliers werden gebouwd evenals een slagerij en een bakkerij zodat ook nevenactiviteiten van de landbouw gestimuleerd werden.

Het is overigens dankzij deze heel intense lokale verankering dat het Centrum zonder al te veel problemen de oorlog overleefde en op bepaalde ogenblikken zelfs een belangrijke rol speelde in de voeding en het leven in vluchtelingenkampen.

Voor de formalisering van de structuren werd destijds een vzw naar Rwandees recht opgericht, het Centre de Perfectionnement et de Promotion Agricole (CPPA) in Kisaro, nu een ngo (zie verder). De leden van de ngo en de verantwoordelijken voor de diverse werkplekken in het Centrum zijn haast uitsluitend Rwandese mensen.

Het hart van de werking is het Centrum op de Kisaroheuvel, een 50-tal ha groot, waar het hoofdgebouw gelegen is naast de ateliers, de varkenskwekerij, het slachthuis, het kiemhuis voor aardappelen, de molen, de bakkerij, het opleidingscentrum, de administratie... Dit

Centrum werd in de loop van de voorbije decennia opgebouwd met financiële middelen en met de hulp van vrijwilligers uit België.

Het doel is de zelfredzaamheid realiseren, wat dankzij de kernactiviteiten van het CPPA gelukt is.

In 2013 werd de vroegere Rwandese vzw omgevormd tot een ngo, een 'non governmental organization' met als naam 'Centre de Perfectionnement et de Promotion Agricole de Kisaro' of CPPA. Dit is dus 'het project' dat ondersteund wordt door de vzw Comité Kisaro. De coronaperiode zorgde enerzijds voor een verdere verzelfstandiging van het project, maar ook voor enige vertraging in de strategische uitbouw ervan.

De coördinaten van dit project zijn: Centre de Perfectionnement et de Promotion Agricole Kisaro (CPPA), ngo, boîte postale 485, Kigali, Rwanda, bankrekening BK00060-0667600-47 met swift BKIGRWRW.

De projectverantwoordelijke is Evariste Safari, directeur, telefoon +250788743387, mail safevariste@yahoo.fr, en de voorzitter van de ngo is mevr. Xavérina Mugemana-Niwemutoni, xave.niwemutoni@yahoo.fr.

Dit resulteert na verloop van tijd uiteraard in een aantal jaarlijks terugkomende activiteiten in een vijftal afdelingen:

landbouw: aardappelen, tarwe, maïs, bonen, sorghum incl. grondbewerking, mesten, zaaien, oogsten;
varkens (kweken, vetmesten, slachten/verkopen);
slagerij, charcuterie en bakkerij;
tuin- en verkoopafdeling (voor Kigali);
en uiteraard de afdeling jeugd- en beroepsopleiding.

Dit alles verloopt volgens schema en vermoedelijk zijn de kernactiviteiten zelfvoorzienend; dat zal blijken uit de analytische boekhouding van de ngo.

Tevens zijn er de ateliers, die zowel de bovengenoemde activiteiten ondersteunen, als toeleveren aan de bouw, namelijk:

lassen en metaal;
schrijnwerkerij;
algemene diensten en magazijn.

Tenslotte is er de afdeling bouw die momenteel, in coördinatie met de ateliers, vooral actief is in de bouw van voorzieningen voor de lokale samenleving (o.a. de renovatie van meerdere scholen), maar die ook binnen het centrum werkzaamheden uitvoert (zoals bijvoorbeeld de bouw van de droogschuur). De investeringen ten bate van de plaatselijke gemeenschap gebeuren meestal met middelen die uit België komen. Deze activiteiten zijn op termijn eindig.

3.3. Overzicht van de geboden ondersteuning

De ondersteuning van deze initiatieven door het Comité Kisaro gebeurt op de volgende wijze:

3.3.1. Adviserende ondersteuning

Gepensioneerd ingenieur Gerard Moerman, onze mede-coördinator in Kisaro, ging in het verleden elk jaar tweemaal - gedurende ongeveer drie maanden - ter plaatse om het managementteam te coachen. Hij volgde er ook de investeringen op. Gedurende zijn periodes in België hield hij intens contact met de directeur in Kisaro (Evariste Safari) en volgde hij (per mail) de vergaderingsverslagen van het managementteam. Gerard Moerman deed dit altijd - en nu nog steeds - zonder vergoeding.

Momenteel heeft **Paul Ackermans** deze rol opgenomen, ook zonder enige vergoeding. Paul was in Kisaro tijdens het groot verlof, en ook in oktober.

Paul Ackermans heeft ook de rol van 'deputy legal representative' in het bestuur van de Rwandese ngo CPPA opgenomen. De rol zal echter op een andere manier ingevuld worden: de eindverantwoordelijkheid komt nog meer op de plaatselijke schouders liggen.

3.3.2. Jaarlijkse aankoop en verzending van materialen

In 2024 werden opnieuw materialen voor inseminatie van de varkens besteld. De grootste bedragen gingen echter naar de aankoop (ca. 37.000 euro) en verzending (ca. 7.500 euro) van wielen en andere onderdelen voor de constructie van kruiwagens, evenals naar wisselstukken voor tractor en voertuigen (ca. 3.500 euro). Ook ons aandeel in het de Lodge en Visitor Centre (zie lager) is onder deze rubriek vermeld.

3.3.3. Ondersteuning via samenwerkingsverbanden

2023.

Ook in 2024 was er een samenwerking zoals je al kon lezen. Het gaat over de Lodge and Visitor Centre, waar Wilde Ganzen tussenkomt voor € 5.314 euro (een derde van de kostprijs) en het comité, samen met de school SJIB € 10. 628 euro voor zijn rekening neemt.

In 2020 leerden we via 11.11.11 de Stichting **Wilde Ganzen** kennen en we gingen scheep met deze stichting in 2020, 2021, 2022 en

Ten slotte was er in 2024 een bijzonder vruchtbare samenwerking met **Zuiderlicht**, een winkel die kwaliteitsvolle tweedehandskleren verkoopt om goede doelen te steunen: wij kregen op deze manier 4.000 euro ter beschikking, die onder de giften gerangschikt zijn. De middelen dienen vooral voor het kansarmoedefonds dat in Kisaro werd opgericht. Het betreft schoolgelden, medicatie, ondersteuning van kwetsbare gezinnen.

3.3.4. Rechtstreekse financiële ondersteuning

De rechtstreekse financiële ondersteuning gebeurt door overschrijving op de rekening van ngo CPPA Kisaro, District Rulindo, Rwanda, nummer BK00060-0667600-47 met swift BKIGRWRW.

In 2024 werd 5.000 euro overgemaakt. Daarin zitten o.a. de subsidies van meerdere organisaties. Deze bedragen dienen om in Kisaro en omgeving de geplande gesubsidieerde werkzaamheden uit te voeren. Dit lijkt weinig t.o.v. vorig jaar (40.000 euro), maar dat komt omwille van een zeer grote investering van materialen (wielen, banden, motor,... zie hoger) die per container werden vervoerd, ongeveer 60.000 euro.

3.3.5. Analyse van de uitgaven

tabel, zie hoger

Aankoop en verzending. € 62 201,09

zie hoger

De rubriek **drukwerk en zegels** (3.013,16 euro) omvat hoofdzakelijk de druk- en verzendingskosten van het driemaandelijks tijdschrift (20 à 24 blz.) dat naar de abonnees verzonden wordt.

De uitgaven in rubriek **allerlei** (5.234,51 euro) stijgen weer naar hun normale niveau omdat reizen opnieuw mogelijk werd na de jaren corona en onze coördinatoren weer de gebruikelijke periodes in Kisaro doorbrachten.

Speciën Kisaro. (5.000 euro) Dit bedrag werd overgeschreven naar de ngo in Kisaro en bevat ontvangen subsidies en eigen bijdragen voor aankopen en investeringen ter plaatse.

De onkosten voor de **Rwandadag** (2.890,76 euro) worden uiteraard afgetrokken van de ontvangsten uit de Rwandadag (6.074,96 euro).

Volledigheidshalve wordt vermeld dat al het werk door vrijwilligers verricht wordt, die daar zelfs geen onkostenvergoeding voor vragen. Er worden evenmin beheerskosten aangerekend.

3.4. Recente investeringen en initiatieven van het CPPA ('projecten')

Er is het jaarlijkse 'normale' landbouwwerk en meestal gebeuren de investeringen in die landbouwactiviteiten met eigen middelen. Daarnaast is er de **opleiding** van jongeren (elk jaar start er een sessie voor 30 cursisten). Daarenboven investeert de ngo CPPA in voorzieningen voor de lokale gemeenschap. Deze activiteiten worden financieel ondersteund door de Belgische vzw Comité Kisaro. Dit werd in 2024 verbreed, daar van Zuiderlicht en SJIB expliciet middelen werden en worden geschonken voor het kansarmoedefonds.

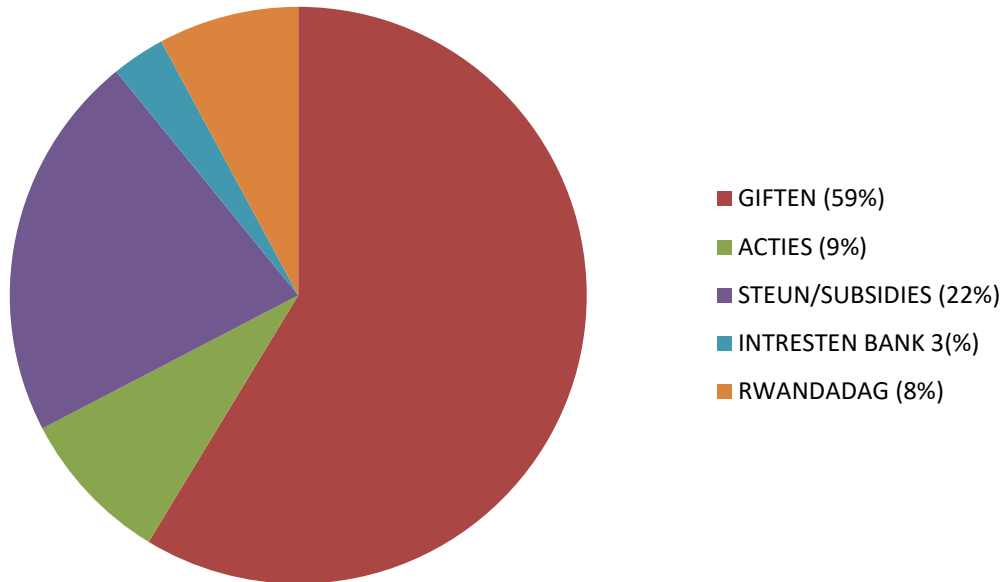
De verslagen worden steeds genoteerd in ons tijdschrift. De tijdschriften zijn allemaal raadpleegbaar via onze website: www.kisaro.be. Daar kan u alle verhalen volgen alsook alle verwezenlijkingen.

We onthouden vooral:

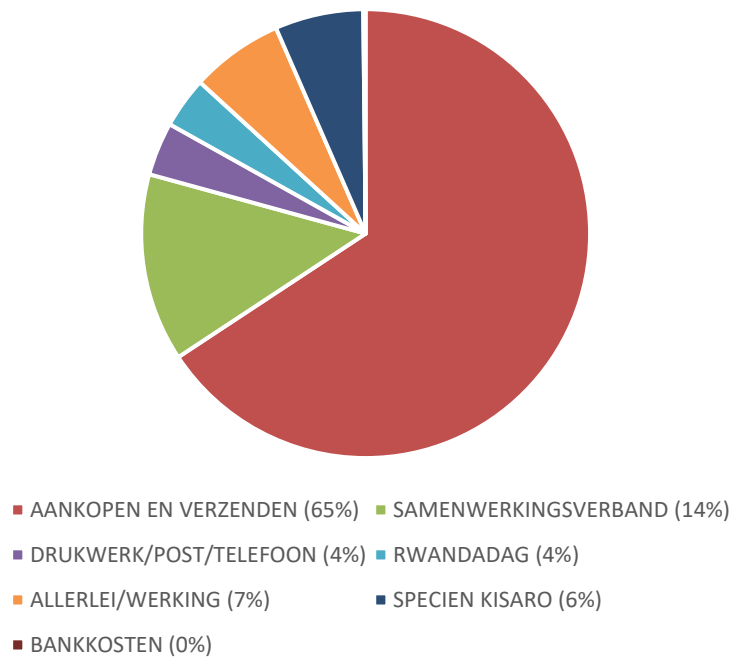
- de oprichting van het kansarmoedefonds
- de verwezenlijking van de Lodge and Meeting Center.
- de bouw van kleuterklassen in Murama - gestart
- de afronding van blok 1A en 1B van het nieuwe schoolgebouw van de lagere school in Muyanza
- de problematiek bij de opwarming van de aarde
- de renovatie van het parochiecentrum-kerk in Mutandi
- de vruchtbaarheidsproblemen in de varkensteelt
- de renovatie van de varkensstallen

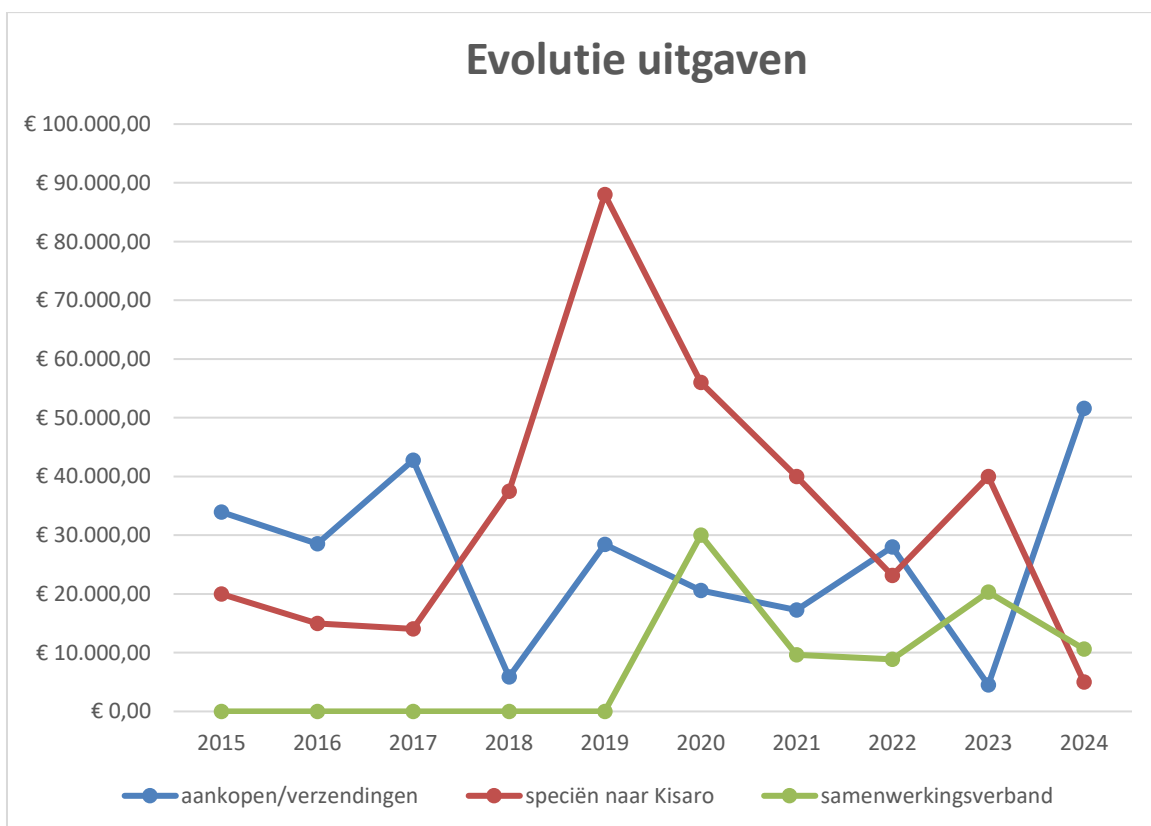
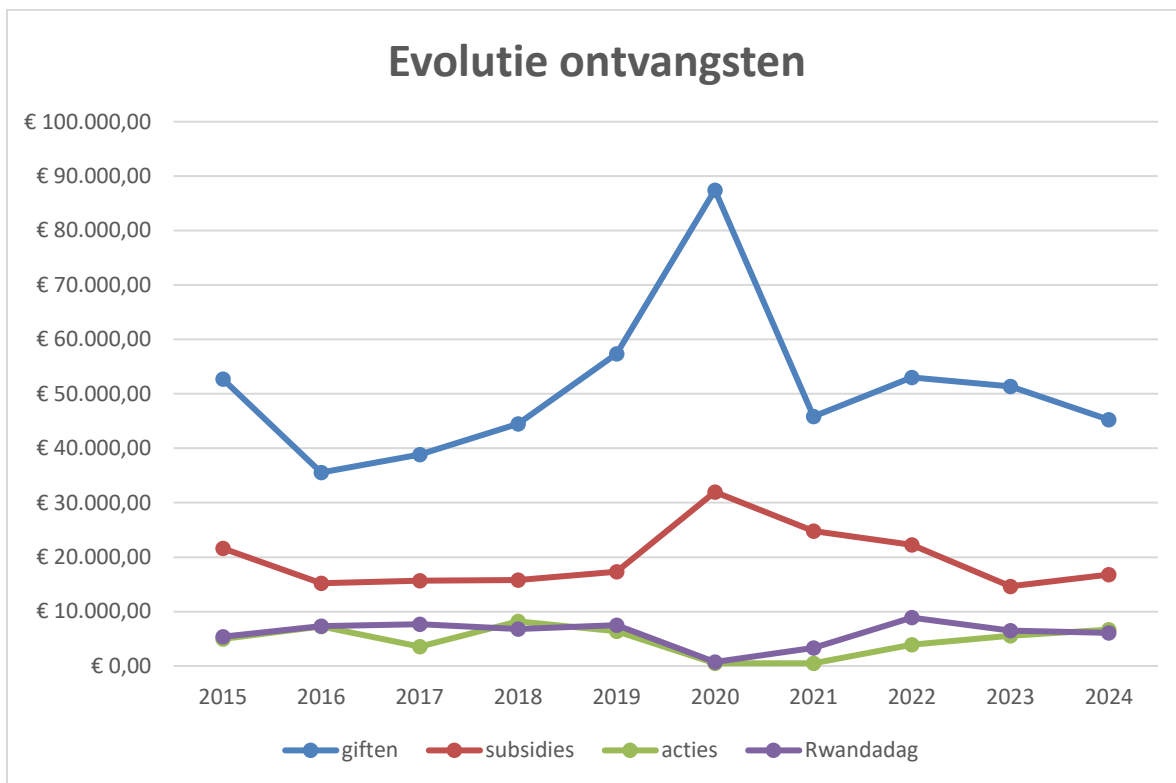
Op de volgende bladzijden wordt een overzicht gegeven van de financiële toestand aan de hand van enkele grafieken.

REKENING 2024 - ONTVANGSTEN

REKENING 2024 - UITGAVEN

3.5. Vooruitzichten voor de werking in het Zuiden in 2025

3.5.1. Investerings

We proberen in 2025 twee nieuwe dossiers voor scholenbouw te realiseren, samen met de provincie Limburg en de provincie West-Vlaanderen.

3.5.2. Landbouw en varkenskweek, de kernactiviteiten

Inzake landbouw en varkenskweek is er een evolutie aan de gang in Rwanda. Ook andere, en vaak grotere, investeerders zien brood in kunstmatige varkensinseminatie en aardappelteelt; vermoedelijk zullen ze van de knowhow van het Centrum gebruikmaken om landelijk initiatieven te nemen. Daardoor wijzigt mogelijk de rol van het CPPA. Waar men vroeger voor de primeurs zorgde, zal nu creatief moeten worden omgegaan met de mogelijkheden.

Eenzijds wordt gezorgd voor een zelfvoorzienende en zelfs winstgevende kernactiviteit om de middelen te genereren die nodig zijn voor sociale projecten. Ook moet men standhouden in de wijzigende Rwandese samenleving en terzelfder tijd zoeken hoe het oorspronkelijk ideaal van broeder Cyriel, de zorg om de allerarmsten ('Geef gij hun te eten') een nieuwe dimensie krijgt.

Om de toekomst van het **kernproject**, de landbouwactiviteiten - akkerbouw, varkensteelt, groenten, slagerij, bakkerij -, evenals de daartoe nodige ateliers veilig te stellen dringt zich een meerjarenplanning op.

Vragen zijn o.a.

- hoe krijgen we grotere zekerheid over het gebruiksrecht van het terrein;
- op welke activiteiten zal in de toekomst het hoofdaccent liggen (strategische planning);
- hoe plannen we de vernieuwing van het rollend materieel en het onderhoud van de eigen gebouwen van het Centrum?
- hoe gaan we om met de klimaatverandering die toch wel grote gevolgen heeft ter plaatse.

3.5.3. Ondersteuning (direct en indirect)

Het is niet aangewezen om in 2025 andermaal kruitwagewielen op te sturen. Dit jaar werden er heel veel aangeleverd per container. Als er in de toekomst nog wielen nodig zijn voor de productie van kruitwagens, dan zouden die best ter plaatse aangekocht worden.

Ook in 2025 zal er in Vlaanderen gezocht worden naar subsidiemogelijkheden en zullen er **geldoverschrijvingen** plaatsvinden naar de rekening van de ngo CPPA en zal er eventueel ter plaatse een fonds aangelegd worden (termijnbeleggingen in Rwanda).

Het **kansarmoedefonds** werd in Kisaro opgericht. Er moet een systeem opgezet worden zodat we kunnen nagaan dat die middelen die hier expliciet voor dienen, er ook voor gebruik worden.

Onze **adviserende ondersteuning** wordt verdergezet in 2025. Zoals boven omschreven zal die echter geleidelijk wijzigen. Met Gerard Moerman en Paul Ackermans wordt tijdens hun verblijf in België de verdere planning besproken met het Comité Kisaro.

3.5.4. Allerlei

In 2025, juli, zal er opnieuw een inleefreis plaatsvinden van 10 studenten en 3 leerkrachten en enkele ouders (oudercomité) van de school van Bokrijk (SJIB). Dit wordt nu volledig gepland.

Ward Ceysens van Stelimo bezoekt het centrum in maart 2025 en gaat ter plaatse kijken naar het parochiecentrum-kerk te Mutandi.

4. HET BUDGET VOOR 2025

U hebt dit al eerder in dit verslag gelezen.

Het budget voor 2025 is sluitend met een klein positief saldo.

Voor ontvangsten en uitgaven zien we enkele verschillen t.o.v. 2024. Er zal minder aankoop en verzending zijn, maar meer rechtstreekse stortingen van de middelen die dienen voor de projecten.

Genk, 19 maart 2025
namens het bestuur,
Geert Swartenbroekx, voorzitter.